

Retsudvalget (2. samling)
REU alm. del - Bilag 407
Offentligt

FOLKETINGETS
OMBUDSMAND

Folketingets Retsudvalg
Christiansborg
1240 København K

Gammeltoft 22
DK-1457 København K

Tlf. +45 33 13 25 12
Fax +45 33 13 07 17

www.ombudsmanden.dk
post@ombudsmanden.dk

Personlig henvendelse: 10-15
Telefonisk henvendelse:
Man-tors 9-16, fre 9-15

Inspektion af handicaptilgængeligheden på Guldborgsund-bibliotekerne, Hovedbiblioteket

Hermed sender jeg et eksemplar af endelig rapport af dags dato vedrørende inspektion den 11. marts 2008 af handicaptilgængeligheden på Guldborgsund-bibliotekerne, Hovedbiblioteket.

J.nr. 2008-0461-160/HA3
Bedes oplyst ved henvendelse

Dok.nr. 14

Jeg vil til samtidig modtagelse sende et eksemplar af rapporten elektronisk til Retsudvalget.

+ rapport

Med venlig hilsen

Hans Gammeltoft-Hansen

21 MAJ 2008

Inspektion af Guldborgsund-
bibliotekerne, Hovedbiblioteket
den 11. marts 2008

FOLKETINGETS
OMBUDSMAND

ENDELIG

J.nr. 2008-0461-160

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	2
2. Det retlige grundlag for Folketingets Ombudsmands vurderinger	3
3. Generelle forhold vedrørende Guldborgsund-bibliotekerne, Hovedbiblioteket	5
4. Tilgængelighedsforholdene	6
4.1 Ydre adgangsforhold, herunder handicapparkering	6
4.2 Indgangen til bibliotekets publikumsafdeling	8
4.3 Forhal	9
4.4 Handicaptolietet	12
4.5 Voksenbiblioteket	15
4.6 Børnebiblioteket og musikbiblioteket	18
4.7 Elevator	19
4.8 Trappen	21
Opfølgning	21
Underretning	21

1. Indledning

Efter § 7, stk. 1, i ombudsmandsloven (lov nr. 473 af 12. juni 1996 om Folketingets Ombudsmand) omfatter ombudsmandens kompetence alle dele af den offentlige forvaltning. Efter lovens § 18 kan ombudsmanden undersøge enhver institution eller virksomhed samt ethvert tjenestested der hører under ombudsmandens virksomhed. Folketingets Ombudsmand foretager løbende inspektioner af offentlige institutioner, f.eks. fængsler, arresthuse, psykiatriske afdelinger og sociale bosteder.

Folketinget vedtog den 2. april 1993 beslutningsforslag nr. B 43 om ligestilling og ligebehandling af handicappede med andre borgere. Folketinget bad ved beslutningen Folketingets Ombudsmand om at "følge udviklingen i ligebehandlingen og eventuelt meddele påtale, hvor dette er muligt inden for ombudsmandens kompetence".

Folketingets Ombudsmands håndtering af spørgsmålet om ligebehandling af handicappede består i behandling af klager fra borgere eller handicaporganisationer. Derudover iværksætter Folketingets Ombudsmand af egen drift undersøgelser på området. Generelle initiativer er taget i forhold til det tidligere By- og Boligministerium (nu Økonomi- og Erhvervsministeriet), Slots- og Ejendomsstyrelsen, DSB, det tidligere Trafikministerium (nu Transportministeriet), Kirkeministeriet samt nogle kommuner. Herudover er der etableret et løbende samarbejde med Center for Ligebehandling af Handicappede og Danske Handicaporganisationer (tidligere De Samvirkende Invalideorganisationer).

Folketingets Ombudsmand har som en del af den virksomhed der primært vedrører mere generelle forhold, besluttet at foretage inspektioner af nogle bygninger særligt med handicaptilgængelighed for øje. Inspektionerne skal omfatte bygningernes tilgængelighed for alle brugere af bygningerne. Formålet med inspektionerne er dels generelt at følge udviklingen på området for tilgængelighed for handicappede og derved indvinde erfaringer vedrørende det mere generelle arbejde på området, dels i konkrete tilfælde at påpege fejl og mangler hvor det er nødvendigt. I dette formål ligger tillige et ønske om - i overensstemmelse med den nævnte folketingsbeslutning - at skabe opmærksomhed om området.

Som et led i denne virksomhed foretog jeg og tre af embedets øvrige medarbejdere den 11. marts 2008 inspektion af Guldborgsund-bibliotekerne, Hovedbibliotekets publikumsafdeling på Kongensgade 43. Til stede under inspektionen var tre repræsentanter for biblioteket.

Guldborgsund-bibliotekerne, Hovedbiblioteket blev bl.a. udvalgt som genstand for inspektionen ud fra kriterier vedrørende betydningen af tilgængelighed for handicappede brugere og bibliotekets repræsentativitet for tilsvarende offentlige bygninger.

Inspektionen bestod af en indledende samtale med de nævnte repræsentanter fra biblioteket samt rundgang i hovedbibliotekets publikumsafdeling. Ruten under gennemgangen af publikumsafdelingen blev tilrettelagt efter mit valg efter nærmere forslag fra stadsbibliotekaren.

Denne rapport har i en foreløbig udgave været sendt til Guldborgsund Kommune og Guldborgsund-bibliotekerne, Hovedbiblioteket til eventuelle bemærkninger om faktiske forhold som den foreløbige rapport måtte give anledning til. Jeg har ikke modtaget bemærkninger.

2. Det retlige grundlag for Folketingets Ombudsmands vurderinger

Siden den 1. februar 1978 har der i byggelovgivningen (herunder i Bygningsreglementet fra 1977) været fastsat handicapkrav med det formål at sikre at bebyggelserne kan benyttes af alle, også af personer der – midlertidigt eller permanent – har gangbesvær eller må benytte kørestol, eller hvis orienteringsevne på anden måde er nedsat. I senere bygningsreglementer er der kommet yderligere krav der generelt tilgodeser bygningers tilgængelighed.

De nugældende regler for handicaptilgængelighed følger af byggeloven (lovbek. nr. 452 af 24. juni 1998 med senere ændringer) med tilhørende bygningsreglement samt bekendtgørelse nr. 1250 af 13. december 2004 om tilgængelighedsforanstaltninger i forbindelse med ombygninger i eksisterende byggeri (som ændret ved bek. nr. 54 af 1. februar 2008 og bek. nr. 139 af 27. februar 2008). Aktuelt gælder bygningsreglement 2008 som erstattede det tidligere bygningsreglement fra 1995. Bygningsreglement 2008 trådte i kraft den 2. februar 2008, men i perioden indtil 1. august 2008 kan bygherren vælge at anvende reglerne i det tidligere reglement.

Bygningsreglement 2008 indeholder ligesom (og i videre omfang end) bygningsreglement 1995 specifikke bestemmelser som skal sikre at bygninger er tilgængelige for handicappede.

Kravene i bygningsreglementet gælder:

- ved opførelse af ny- eller tilbygninger (byggelovens § 2, stk. 1, litra a)
- ved ombygninger eller anvendelsesændringer som er væsentlige i forhold til bestemmelser i loven eller de i medfør af loven udfærdigede bestemmelser (byggelovens § 2, stk. 1, litra b og c).

Hertil kommer at bestemmelserne i den ovenfor nævnte bekendtgørelse gælder ved ombygninger af offentligt tilgængelige bygninger og erhvervsbyggeri til service og administration i de tilfælde hvor ombygningen ikke er væsentlig i henhold til byggelovens § 2, litra b, jf. dog §§ 4 og 5 i bekendtgørelsen.

Publikumsafdelingen af biblioteket som jeg inspicerede, er opført i 1976. Denne bygning er således opført før ikrafttrædelsen af de aktuelt gældende regler for nybyggeri (og også før bygningsreglementerne fra både 1995, 1982 og 1977 som alle i forskellig grad indeholdt bestemmelser vedrørende handicaptilgængeligheden).

Ved ombudsmandens undersøgelse af om der i offentlige bygninger og lignende er handicaptilgængelighed, kan ombudsmanden undersøge om de omtalte handicapkrav i byggelovgivningen er iagttaget.

Ombudsmandens grundlag for at bedømme et forhold er imidlertid i et vist omfang mere vidtgående end hvad der i almindelig forvaltningsretlig terminologi betegnes som "gældende ret"; i dette tilfælde byggelovgivningens tilgængelighedskrav. Ombudsmanden har således også en vis mulighed for at anlægge mere overordnede humanitære eller medmenneskelige betragtninger i sin bedømmelse af et forhold. Ombudsmandens vurdering er i den forbindelse præget af krav om hensynsfuld og menneskeværdig behandling af borgerne. Den nævnte vurdering er i høj grad inspireret af 1) den nævnte folketingsbeslutning, 2) FN's standardregler om lige muligheder for handicappede mv., 3) Statens Byggeforskningsinstituts anbefalinger (SBI-anvisning 216), 4) Dansk Standard 105 – Udearealer for alle – og 5) Dansk Standard DS 3028:2001 – Tilgængelighed for alle – (som er udarbejdet af Dansk Standard bl.a. i samarbejde med det tidligere By- og Boligministerium og forskellige handicaporganisationer).

Byggelovgivningens tilgængelighedskrav er som udgangspunkt ikke tillagt tilbagevirkende kraft. Som led i det udvidede bedømmelsesgrundlag, jeg har nævnt ovenfor, har ombudsmanden imidlertid i et vist omfang også mulighed for at tage stilling til spørgsmålet om tilgængelighed i bygninger der var opført på det tidspunkt da byggelovgivningens tilgængelighedskrav trådte i kraft.

Generelt er det således min opfattelse på dette område at det så vidt muligt må tilstræbes at det i offentlige bygninger med almindelig publikumssøgning er muligt for handicappede (og personer med midlertidig nedsat bevægelses- eller orienteringsevne) at komme ind og blive betjent som andre borgere.

3. Generelle forhold vedrørende Guldborgsund-bibliotekerne, Hovedbiblioteket

Guldborgsund-bibliotekerne, Hovedbiblioteket i Nykøbing Falster har to indgange og dermed to adresser. Bibliotekets interne afdelinger og en foredragssal har således indgang fra Rosenvænget 17, mens bibliotekets publikumsafdeling som jeg inspicerede, har indgang fra Kongensgade 43.

Publikumsafdelingen består af en forhal med en betjent skranke og en skranke hvor man selv kan foretage udlån, et voksenbibliotek, et børnebibliotek, en afdeling med avislæsepladser og et musikbibliotek.

Biblioteket er en del af Guldborgsund Kommune og hører under kommunens forvaltning for børn, skole og kultur.

På bibliotekets hjemmeside www.nyfac.bibnet.dk er der givet oplysninger om handicaptilgængeligheden på biblioteket. Her bliver det også oplyst at biblioteket har en manuel kørestol som man kan låne til brug i biblioteket.

Under inspektionen blev det oplyst at biblioteket har en særlig service overfor borgere som er handicappede og syge og som derfor ikke kan komme på biblioteket. Servicen går ud på at biblioteket i stedet for kommer hjem til den syge eller handicappede borger.

Af bibliotekets hjemmeside fremgår følgende om denne ordning:

"Biblioteket kommer til dig

- hvis du ikke selv kan komme på biblioteket

BIBLIOTEKET KOMMER SERVICE

- er for alle borgere, som på grund af sygdom eller handicap ikke selv kan komme på biblioteket
- du snakker med en bibliotekar om dine ønsker og interesser
- du får bragt bøger og andre materialer ud regelmæssigt (ca. hver 5. uge)
- du kan også komme på biblioteket, vælge dine materialer og få dem bragt hjem (ca. hver 5. uge)
- ..."

4. Tilgængelighedsforholdene

4.1 Ydre adgangsforskel, herunder handicapparkering

Der er indkørsel til publikumsafdelingens parkeringsplads fra Kongensgade. Parkeringspladsen som er belagt med sf-sten og en form for rumlesten, ligger til venstre for hovedindgangen til bibliotekets publikumsafdeling. De første parkeringspladser på pladsen er forbeholdt handicappede. Det er kun selve parkeringsarealet på de enkelte p-pladser der er belagt med "rumlesten." Resten af pladsen er belagt med fliser som er nemme at færdes med kørestol på.

P-pladserne er opdelt med tydelige markeringer i belægningen ved hver ny plads. Ud for de tre sidste pladser (belægningsmæssigt set) er der placeret to skilte med kørestolspiktogrammer. Jeg går ud fra at de to skilte betyder at tre almindelige pladser er blevet til to handicapparkeringspladser.

Jeg forstod på bibliotekets repræsentanter at to handicapparkeringspladser dækker efterspørgslen.

Illustration 1: Parkeringspladserne

Bygningsreglement 2008, kapitel 2.6.2, stk. 3, lyder således:

"Ved udformningen af parkeringspladser skal et passende antal parkeringspladser udformes, så de kan anvendes af personer med handicap.

...

Denne bestemmelse er videreført fra bygningsreglement 1995.

Det er kommunens ansvar at det fornødne antal handicapparkeringspladser effektivt er til rådighed på relevante områder og til enhver tid. Dette indebærer at antallet af pladser må afpasses med behovet, at det effektivt skal sikres at de faktisk er til rådighed for handicappede, og at pladserne har en placering på området som er hensigtsmæssig for brugerne.

På baggrund af oplysningerne om at handicapparkeringspladserne dækker efterspørgslen, giver antallet af parkeringspladser mig ikke anledning til bemærkninger.

Ifølge pkt. 1.2.11 i DS 105 – Udearealer for alle – bør handicapparkeringspladser placeres tættest muligt ved indgangen, ideelt i højst 30 meters gangafstand. De 2 handicapparkeringspladser er begge placeret inden for 30 meters gangafstand til indgangen.

I vejledningen til Bygningsreglement 2008 og i DS 3038:2001, pkt. 4.1, anbefales det at handicapparkeringspladser måler mindst 3,5 meter i bredden (og 5 meter i længden). Den normale bredde på en parkeringsplads er 2,5 meter. Gangareal og lignende kan efter DS 3038:2001s anbefalinger indgå i bredden, hvis arealet er plant og i samme niveau som parkeringsarealet. Til kassevogne anbefales 4,5 meter i bredden og 8 meter i længden.

Som oplyst ovenfor er der i belægningen aftegnet tre pladser. Der står imidlertid kun to skilte med kørestolspiktogrammer, og jeg må derfor som nævnt gå ud fra at tre almindelige pladser er blevet til to handicapparkeringspladser. Ved en opmåling blev disse to handicapparkeringspladsers bredde målt til i alt 7 meter. Det vil sige at de hver især er 3,5 meter brede og dermed opfylder anbefalingen til bredden på en almindelig handicapparkeringsplads.

Jeg mener at belægningen som viser tre pladser hvor der i realiteten kun er to, er forvirrende. Jeg henstiller derfor til at kommunen sørger for at der på belægningen sker en klar markering af hvor de enkelte handicapparkeringspladser går til. Jeg beder om at biblioteket underretter mig om hvad min henstilling giver anledning til.

Pladserne lever ikke op til anbefalingerne om at p-pladser til kassevogne bør være 4½ meter brede.

Som nævnt kan gangareal og lignende efter DS 3038:2001s anbefalinger indgå i bredden, hvis arealet er plant og i samme niveau som parkeringsarealet. På baggrund

af at der til højre for den ene handicapparkeringsplads er en plan gangsti, foretager jeg mig ikke videre vedrørende dette punkt.

Længden af pladserne er ca. 5½ meter. Bagenden af p-pladserne støder op til et forholdsvist bredt kørselsområde, så det er muligt for personer i kassevogne også at benytte dette område til udstigning.

Jeg foretager mig ikke noget i anledning af p-pladsernes længde.

4.2 Indgangen til bibliotekets publikumsafdeling

For at komme fra parkeringspladsen til indgangen benytter man en bred, flisebelagt sti.

Bygningsreglement 2008 bestemmer i kapitel 3.2.1 at bygningers adgangsforhold skal sikre tilgængelighed for alle.

Indgangen til biblioteket består af en tofløjet karruseldør. Døråbningen er tilstrækkelig bred til at en kørestol uhindret kan passere.

Både udvendigt og indvendigt sidder en knap hvor det med kørestolspiktogram og tekst er tydeliggjort at man ved at trykke på knappen kan nedsætte karruseldørens hastighed. Dette gør det lettere for en kørestolsbruger at komme gennem døren. Knapperne er placeret i en højde af 115 cm. Denne højde lever op til Statens Byggeforskningsinstituts anbefalinger (anvisning nr. 216) til kapitel 3.2.1, stk. 2, i Bygningsreglement 2008 hvorefter en tryknap til betjening af en automatisk dør bør placeres i en højde på mellem 0,9 og 1,2 m over terræn.

Illustration 2: Knappen ved karruseldøren

Statens Byggeforskningsinstitut har i anvisning nr. 216 anført følgende til kapitel 3.2.1 i Bygningsreglement 2008:

"Karruseldøre er vanskelige at passere for personer med synshandicap og med førerhund, og de anbefales derfor suppleret med sidehængslede døre eller skydedøre. Selvåbnende skydedøre er en velegnet løsning for personer med synshandicap."

Der er kun adgang til biblioteket gennem karruseldøren, og adgangen for blinde og svagsynede er derfor ikke optimal. Da der alene er tale om en anbefaling, og da indgangen ikke er direkte uegnet for den nævnte persongruppe, har jeg ikke grundlag for at henstille til biblioteket at få foretaget ændring af indgangen.

4.3 Forhal

Umiddelbart indenfor i bibliotekets forhal er der opsat to sluser med alarmer. Imellem de to sluser er placeret to planter på en flytbar plade.

Illustration 3: Én af alamsluserne

Hver sluse består af to standere med sensorer. Der er en åbning på 81 cm mellem de to standere. Ifølge kapitel 3.2.1, stk. 3, i Bygningsreglement 2008 skal døre have en fri passagebredde på mindst 77 cm. Statens Byggeforskningsinstitut har i sin anvisning (nr. 216) skrevet følgende om dette:

"...

En fri bredde på 0,77 m tillader passage af de fleste personer i kørestol, men en fri bredde på 0,87 m anbefales, da fx personer i manuelle kørestole kan have brug for ekstra plads til betjening af drivringe."

Slusebredden lever op til bygningsreglementets krav til døres bredde.

Repræsentanterne fra biblioteket oplyste at i de tilfælde hvor en person i kørestol måtte have problemer med at benytte sluserne, kan blomsterne meget let køres til side så personen kan køre ind mellem de to sluser hvor åbningen er bredere.

Jeg har herefter ingen bemærkninger til sluseind- og udgangen.

Lige overfor indgangen er placeret en skranke hvor man kan få information og aflevere bøger.

Skranken kan hæves og sænkes. Eventuel betaling kan ske kontant eller ved brug af en dankortterminal som står på skranken og derfor også kan hæves og sænkes.

Jeg har ingen bemærkninger til skranken.

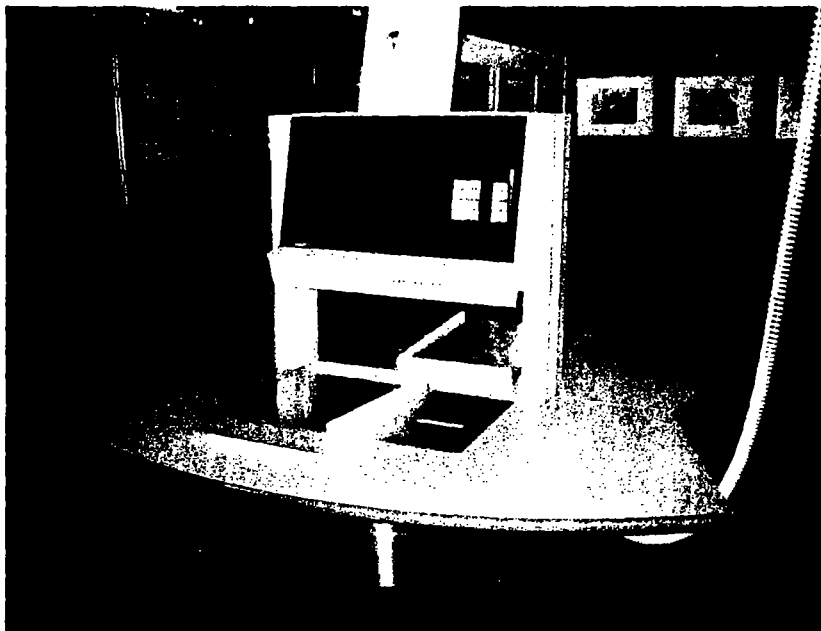
I forhallen er også placeret en skranke til udlånsselvbetjening. Skranken er ca. 0,9 m høj, og tastaturet er placeret et stykke inde over skranken i en højde af ca. 1,35 m over gulvet.

Af Bygningsreglement 2008 kapitel 4.5, fremgår følgende:

”Stk. 1. Indretning af brugerbetjente anlæg, såsom IT-standere, betalings- og selvbetjeningsautomater og lignende anlæg med publikumsrettede servicefunktioner, skal udføres, så de kan benyttes af mennesker, hvis funktionsevne er nedsat.

Stk. 2. ...

Stk. 3. De i stk. 1 nævnte brugerbetjente anlæg skal placeres i en højde, så de kan betjenes af en person i kørestol.”

Illustration 4: Skranke til udlånsselvbetjening

Statens Byggeforskningsinstitut har i anvisning (nr. 216) anført at betjening af brugerbetjente anlæg bør kunne ske i et interval på 0,9 – 1,2 m hvis knapper mv. tilnærmelsesvis sidder på en lodret flade som en person i kørestol kan komme helt tæt på.

Det er min opfattelse at det for mange kørestolsbrugere vil være umuligt at betjene sig selv ved udlånsskranken. Da Bygningsreglement 2008 ikke er gældende for biblioteket (på grund af bibliotekets alder), og da kørestolsbrugere kan henvende sig

ved hovedskranken for at låne bøger, har jeg ikke grundlag for at henstille til biblioteket at ændre udlånssejlbetjeningsskranken. Jeg beder dog biblioteket om at være opmærksom på det nævnte tilgængelighedsproblem når denne skranke skal udskiftes.

Rundt om i forhallen er der placeret reoler og borde og stole. Der er god plads imellem disse.

4.4 Handicappoiletet

Til højre for indgangen til forhallen er en garderobe hvorfra der er indgang til et herretoilet, et dametoilet og et handicappoilet.

På døren til handicappoiletet er opsat et skilt med et kørestolspiktogram. Dørbredden er ca. 80 cm, og døren åbner udad.

Døren er ikke forsynet med et tilbagetræksgreb på indersiden. Ifølge Statens Byggeforskningsinstituts anvisning nr. 216 (til kapitel 3.4.1, stk. 5, i Bygningsreglement 2008) anbefales det at udadgående døre forsynes med et sådant greb på indersiden så døren let kan lukkes af kørestolsbrugere.

Jeg beder biblioteket overveje at opsætte et sådant greb. Jeg anmoder biblioteket om at underrette mig om hvad bibliotekets overvejelser fører til.

Døren til handicappoiletet er forsynet med en ekstra lås som er sat i en lav højde.

Handicappoiletet har målene 1,3 x 2,8 m og er forsynet med en lille vask, et toilet, et spejl, en sæbedispenser, en servietautomat, en væghængt skraldespand og en lille toiletspand.

Af kapitel 3.4.1, stk. 5, i Bygningsreglement 2008 fremgår følgende:

"Stk. 5. På de etager i en bygning, hvor der indrettes wc-rum, som er offentligt tilgængelige eller er til brug for andre personer end de i bygningen beskæftigede, skal mindst et af disse rum overholde kravene i nr. 1-7. Mindst et wc-rum, som er indrettet efter nr. 1-7, skal indrettes i stueetagen eller andre etager med adgang via elevator, lift eller lignende.

1. Den fri passagebredde i dør til wc-rum skal være mindst 0,77 m.
2. Håndvask og wc skal placeres over et hjørne på hver sin sammenstødende væg, så håndvask kan nås af person siddende på wc.
3. Der skal være en fri afstand på mindst 0,9 m ved den side af wc, der vender bort fra håndvask. Væggen ved siden af wc'et, der vender bort fra håndvasken, skal friholdes fra fastmonteret inventar.
4. Der skal være et frit manøvreareal med en diameter på 1,5 m foran wc'et og fri af dørens opslagsareal.
5. Toiletsæde skal placeres i en højde på 48 cm.
6. Der skal være opklappelige armstøtter i højde 0,8 m på begge sider af wc.
7. Håndvask skal placeres i en højde på ca. 0,8 m, med afløb under vask trukket tilbage."

I DS 3028:2001, pkt. 4.5, er anbefalingerne for handicaptoiletter i bygninger der er åbne for offentligheden bl.a.:

- at wc'ets forkant skal placeres 0,8 m fra bagvæg,
- at håndvaskens overkant placeres 0,78-0,80 m over gulvet,
- at håndklæder, servietautomat eller anden tørremulighed anbringes inden for rækkevidde af såvel stående som siddende, der befinder sig foran håndvasken eller sidder på wc'et,
- at spejl skal kunne benyttes af såvel stående som siddende, det vil sige række fra 0,9 til 1,9 m over gulv og
- at knage placeres på dørens inderside 1,2 meter over gulv.

På grund af den sparsomme plads i wc-rummet er der ikke et manøvreareal med en diameter på 1,5 m foran wc'et.

Wc'et er placeret så der er ca. 0,8 m mellem det og den væg der vender bort fra håndvasken. Wc'et som har en højde på ca. 48 cm, er udstyret med en armstøtte på den ene side og et greb på væggen på den anden side. På væggen ved siden af wc'et er placeret en holder til toiletpapir.

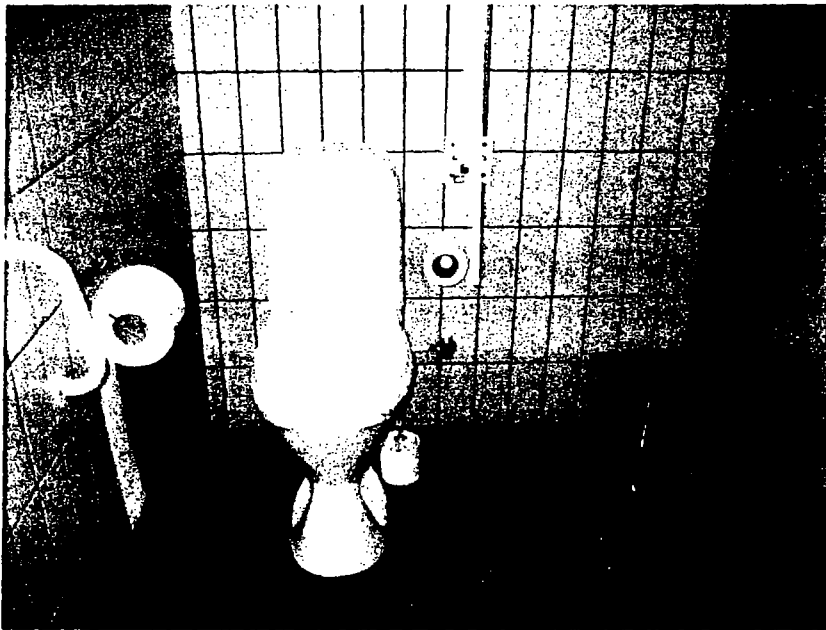
Håndvasken er placeret ca. 0,76 m over gulvet og er udstyret med en vandhane som er ret svær at betjene idet den er stram.

Jeg henstiller til biblioteket at gøre vandhanen lettere at betjene så også personer med nedsat muskelkraft i arme og hænder uden problemer kan benytte den. Jeg beder biblioteket underrette mig om hvad biblioteket foretager sig i anledning af min henstilling.

På væggen ved siden af håndvasken er placeret en sæbedispenser, en servietautomat og en skraldespand. Servietautomaten er placeret ca. 1,1 m over gulvet.

Over håndvasken er et spejl hvis underkant er ca. 1 m fra gulvet.

Det vil være hensigtsmæssigt at sænke spejlet i overensstemmelse med de ovenfor nævnte regler således at underkanten af spejlet anbringes 90 cm fra gulvet. Jeg beder derfor biblioteket om at overveje at foretage denne ændring af spejlets placering. Biblioteket bedes underrette mig om udfaldet af overvejelserne.

Illustration 5: Handicaptoliet

På døren er opsat en knage i en højde af 1,5 m.

Jeg beder biblioteket om at overveje at ændre højden på knagen i overensstemmelse med den ovenfor nævnte anbefaling i DS 3028:2001. Jeg beder biblioteket om at underrette mig om udfaldet af overvejelserne.

Bibliotekets publikumsafdeling og herunder handicaptoliet blev som nævnt ovenfor i afsnit 2 bygget før bygningsreglementerne kom til at indeholde krav til handicaptilgængeligheden. Udover at konstatere at bibliotekets handicaptoliet ikke lever op til de nugældende krav til især pladsforholdene, foretager jeg mig ikke videre vedrørende dette punkt. Jeg beder dog biblioteket og kommunen om at være opmærksom på de nævnte forhold når/hvis toiletrummet skal renoveres.

4.5 Voksenbiblioteket

Fra forhallen er en dobbeltdør som fører ind til voksenbiblioteket. Jeg fik indtryk af at begge døre altid står åbne. Midt i dobbeltdøren er en dørsprosse.

Illustration 6: Indgangen til voksenbiblioteket

Hver indgang i dobbeltdøren er bred nok til at en kørestol kan passere.

Dørsprossen er på begge sider beklædt med en meget iøjnefaldende markering for at hindre at svagsynede går ind i sprossen.

Til højre, lige inden for indgangen til voksenbiblioteket, er placeret en særlig pc-arbejdsplads for handicappede.

Pladsen består af et automatisk hæve-sænkebord og en særlig stol som efter det oplyste er god at sidde i for gangbesværede. På bordet er placeret en computer med internetadgang og særlig tydelig skrift. Pladsen er endvidere udstyret med forskellige former for handicapegnede mus (trackball og "musefælden") og en scanner hvor dokumenter kan indlæses og derefter blive læst højt "på" pc'en.

Illustration 7: Pc-arbejdsplads for handicappede brugere

Af et opslag ved pladsen fremgår at denne pc-arbejdsplads kan reserveres i op til 1 time dagligt. Det fremgår videre at kørestolsbrugere og andre handicappede har mulighed for at bryde reserveringskøen.

Jeg fik under inspektionen oplyst at det er tilstrækkeligt med én af denne type pc-pladser.

Jeg har ingen bemærkninger til den særlige pc-arbejdsplads.

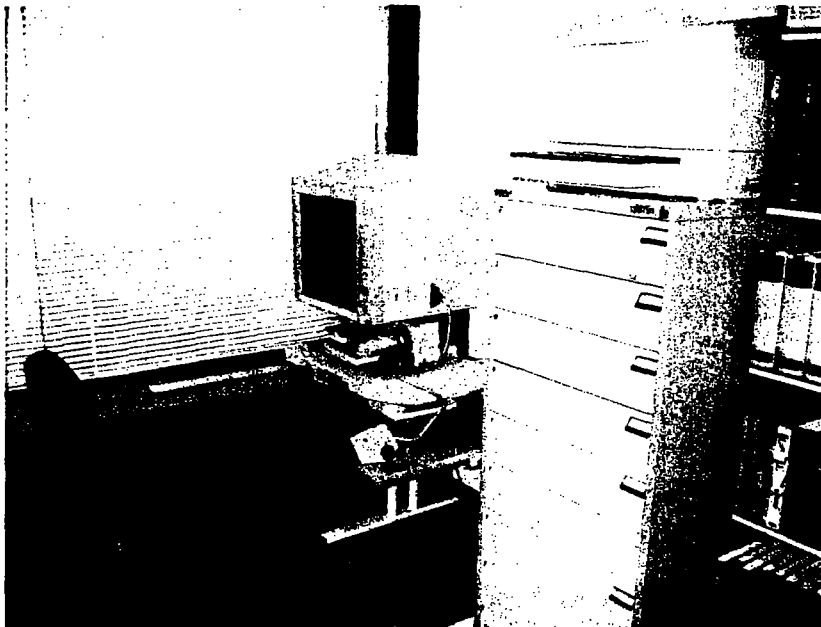
Voksenbiblioteket er indrettet med høje reoler.

Det er naturligvis ikke muligt for en kørestolsbruger at nå bøgerne (og filmene) på de øverste hylder, men der ses ikke umiddelbart nogen realiserbar løsning på dette problem, og da kørestolsbrugere efter det oplyste kan få hjælp af bibliotekarerne, foretager jeg mig ikke videre i anledning af dette problem.

Reolerne er generelt set placeret med god plads imellem så det er nemt at komme rundt i kørestol. I DS 3028:2001, pkt. 4.4.5, er det anført at gange skal have en bredde der er passende i forhold til deres brug. For at opfylde dette krav anbefales det at gange skal være mindst 1,5 m brede og holdes fri for fast inventar der rager ind i gangarealet.

Jeg beder biblioteket om at holde sig dette mål for øje ved placering af reoler mv.

Voksenbibliotekets mikrofilmmaskine er placeret i et aflukke på et bord med manuel hæve-sænkefunktion. En kørestolsbruger vil kunne få problemer med at finde mikrofilmene da nogle af disse er placerede i høje skuffemøbler. Her vil bibliotekspersonalet imidlertid også være behjælpelige.

Illustration 8: Mikrofilmmaskinen

I voksenbiblioteket er også placeret en kopimaskine til brug for brugerne af biblioteket. Kopimaskinen er 1,03 m høj.

Jeg har ingen bemærkninger til kopimaskinen.

I et andet aflukke (mellem bogreoler) er bibliotekets hot spot-område indrettet. Her kan brugerne af biblioteket komme med egne computere og gå på nettet. Indgangen til dette område er mellem to reoler hvor åbningsbredden er 87 cm.

Jeg har ingen bemærkninger til adgangen til dette område.

Rundt om i voksenbiblioteket er placeret IT-pladser i forskellige højder.

Mellem to af reolerne er der placeret en prøveopstilling med et apparat (en Daysyafspiller) til læsning af digitale lydbøger. Her kan svagsynede, blinde og personer der har svært ved at bladere i en bog få demonstreret brugen af digitale lydbøger.

Af bibliotekets hjemmeside fremgår at Guldborgsund-bibliotekerne i samarbejde med Danmarks Blindbibliotek har afholdt en kampagne i oktober 2007. Kampagnen var rettet mod unge og voksne læsesvage personer, og formålet var at sætte fokus på bibliotekernes tilbud til denne gruppe af lånere.

Ved voksenbibliotekets avislæsepladser er der god plads mellem bordene som er ca. 70 cm høje.

Kørestolsbrugere vil ikke have mulighed for at bruge de lave borde. Jeg beder derfor biblioteket om at overveje at sætte én eller to højere borde op i området. Jeg beder biblioteket underrette mig om hvad overvejelserne resulterer i.

Illustration 9: Avislæsepladserne

Generelt er der en god belysning i voksenbiblioteket, og der er mange steder placeret stole som gangbesværede og andre kan hvile sig på.

4.6 Børnebiblioteket og musikbiblioteket

På 1. sal ligger henholdsvis børnebiblioteket og musikbiblioteket.

Jeg fik oplyst at dørene til de to afdelinger altid står åbne.

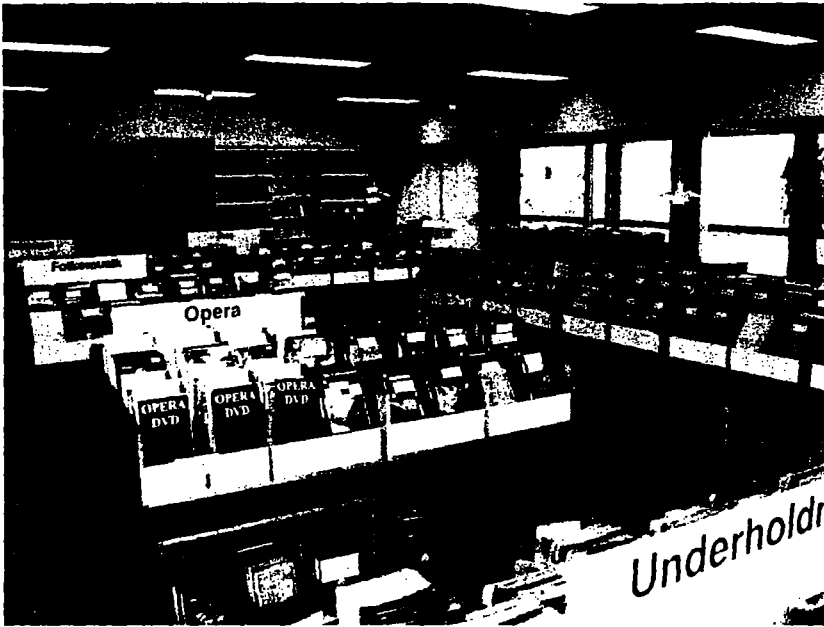

Illustration 10: Musikbiblioteket

I musikafdelingen er de fleste reoler lave, og gangene mellem reolerne blev målt til 115 cm. I DS 3028:2001, pkt. 4.4.5, er det som nævnt ovenfor i punkt 4.4 anført at gange skal have en bredde der er passende i forhold til deres brug. For at opfylde dette krav anbefales det at gange skal være mindst 1,5 m brede og holdes fri for fast inventar der rager ind i gangarealet.

Der er tale om korte gangforløb som de fleste kørestolsbrugere kan færdes i. Gangforløbene er således så korte at det ikke umiddelbart er nødvendigt at levne plads til at en kørestolsbruger skal kunne vende mellem reolerne. Jeg vil derfor ikke henstille til en ændret opstilling af reolerne. Jeg beder imidlertid biblioteket om at holde sig de nævnte mål for øje ved en eventuel ændring af reolernes opstilling.

To computere er placeret på manuelle hæve-sænkeborde, og skranken i denne afdeling er også udstyret med en hæve-sænkefunktion.

Også i børnebiblioteket er de fleste reoler lave, og også her er der en skranke som kan hæves eller sænkes. Det var generelt let at komme rundt i denne afdeling.

Jeg har ingen bemærkninger til børnebiblioteket.

4.7 Elevator

Som nævnt ligger musikbiblioteket og børnebiblioteket på 1. sal.

Til højre for skranken i forhallen er en bred indgang til et trappe- og elevatormrum.

Tilkaldeknapen til elevatoren er placeret ved siden af elevatordøren i en højde af 117 cm. Denne knap er ikke forhøjet, men det er dog muligt at mærke hvor den er.

Elevatoren har en automatisk skydedør som har en indgangsbredde på 80 cm. Elevatorstolen er 110 cm bred og 110 cm dyb, og der er kun dør i den ene ende af elevatoren således at en kørestolsbruger skal bakke for at komme ud på den næste etage.

Betjeningspanelet i elevatoren er lodret. Panelet er placeret midt på den ene sidevæg. Den øverste knap er placeret i en højde af ca. 104 cm fra gulvet. Knapperne er let forhøjede. Etageangivelserne mv. er angivet ud for hver knap og er udført i relief hvilket gør det muligt for blinde (og svagsynede) at vide hvilken knap de skal benytte i en given situation.

Kapitel 3.2.2, stk. 6, i Bygningsreglementet fra 2008 er formuleret således:

"I bygninger, hvor der installeres elevator, skal mindst én elevator have størrelse og udføres som en type 2 elevator i overensstemmelse med DS/EN 81-70 ... "

Af den nævnte DS/EN 81/70, kap. 5.3.1, fremgår bl.a. at en type 2 elevator mindst skal være 1,1 m bred og 1,4 m dyb, samt at den skal have en dør på 0,8 m anbragt i den korte side.

Disse mål samt øvrige krav i DS/EN 81-70 skal følges for så vidt angår bygninger opført efter 1. februar 2005, ved (væsentlige) ombygninger foretaget efter 1. februar 2005 og ved ændret brug af bygninger efter 1. februar 2005.

I DS 3028:2001 er kravene til indretning af elevatorer skærpet. Kravene her er alene vejledende.

Anbefalingerne i DS 3028:2001, pkt. 4.4.8, til elevatorer foreskriver bl.a. at elevatorer i bygninger som er åbne for publikum, skal have indvendige mål på mindst 2 m i bredden og 1,4 m i dybden, at elevatorens dør skal placeres i elevatorens bredeste side, og at elevatordøren skal have en fri bredde på mindst 90 cm. Det fremgår endvidere at betjeningspanelet skal sidde vandret 0,9 – 1,2 m over gulvet og mindst 50 cm fra et hjørne. Betjeningsknapperne skal være ophøjede, og det skal kunne høres eller føles når de aktiveres. Tekst og tal skal være udformet i relief og være anbragt så nær knapperne som muligt, men ikke på knapperne.

Elevatorstolens mål samt betjeningspanelet lever ikke fuldt ud op til de krav der i dag følger af bygningsreglementet, eller til de nævnte anbefalinger i DS 3028:2001. På grund af bygningens opførelsestidspunkt og karakteren af den nævnte standard er der ikke tale om ulovlige forhold, og jeg foretager mig derfor ikke andet end at påpege manglerne. Jeg henviser endvidere til at elevatorstolen i de fleste tilfælde vil være tilstrækkelig stor til at en kørestolsbruger vil kunne benytte den. Jeg beder imidlertid biblioteket og kommunen om at være opmærksomme på de nævnte mangler når/hvis elevatoren skal udskiftes/renoveres.

4.8 Trappen

Ved siden af elevatoren leder en trappe op til 1. sal. Trappen har forholdsvis dybe trin, og hvert trin er afmærket med kontrastfarve. Der er gelænder i hver side. I den ene side er gelænderet højt, og i den anden side er det lavt. Jeg går ud fra at det lave gelænder i den side der vender ind mod væggen, skyldes hensynet til børn.

Jeg har ingen bemærkninger til trappen.

Opfølgning

Jeg beder om at Guldborgsund-bibliotekerne, Hovedbiblioteket sender de udtalelser mv. som jeg har bedt om, tilbage gennem Guldborgsund Kommune som jeg ligeledes beder om en udtalelse.

Underretning

Denne rapport sendes til Guldborgsund Kommune, Guldborgsund-bibliotekerne, Hovedbiblioteket, Statens Byggeforskningsinstitut, Center for Ligebehandling af Handicappede, Erhvervs- og Byggestyrelsen og Folketingets Retsudvalg.

Lennart Frandsen
Inspektionschef

4

2

